

DE GRONDWET - ARTIKEL 141 - BEKENDMAKING HERZIENE GRONDWET

De tekst van de herziene Grondwet wordt bij koninklijk besluit bekendgemaakt, waarbij hoofdstukken, paragrafen en artikelen kunnen worden vernummerd en verwijzingen dienovereenkomstig kunnen worden veranderd.

WETENSCHAPPELIJK COMMENTAAR ARTIKEL 141 - BEKENDMAKING HERZIENE GRONDWET - B.M.J. VAN DER MEULEN

Inhoudsopgave

1. Tekstplaatsing
2. Vernummering
3. Historische versies

Editie januari 2021

1 TEKSTPLAATSING

Artikel 141 bestendigt een praktijk van dubbele bekendmaking. Allereerst is er de bekendmaking van de wijzigingswet, waarop artikel 139 ziet. Deze is constitutief: de gewijzigde Grondwetsbepaling verkrijgt er verbindende kracht door. Vervolgens is er de bekendmaking van een nieuwe doorlopende tekst van Grondwet.

Artikel 141 belichaamt een principiële andere benadering dan die van de Verenigde Staten, waar wijzigingen niet in de Constitutie-tekst worden verwerkt, maar als amendementen daarbij worden gevoegd.

Een illustratie van het Nederlandse stelsel biedt de Grondwet van 1983. Op 19 januari 1983 waren de wijzigings- en aanpassingswetten aangenomen. Zij werden op 28 januari 1983 in het *Staatsblad* geplaatst.^[1] Een KB van 1 februari 1983^[2] bepaalde dat de plechtige afkondiging, zoals door artikel 212 Grondwet 1972 vereist, zou plaatsvinden door uitgifte van een buitengewone *Staatscourant* op 17

februari 1983.^[3] Deze bevatte slechts de teksten van de wijzigings- en aanpassingswetten, maar met de verschijning ervan was de inwerkingtreding een feit. Het KB vereist door artikel 214 Grondwet 1972, inhoudelijk gelijk aan het huidige artikel 141, werd dezelfde dag in het *Staatsblad* geplaatst,^[4] met als annex de doorgenummerde tekst. Dit KB verscheen dus onder het regime van de nieuwe Grondwet. De praktijk van de dubbele bekendmaking werd voortgezet in 1987 en in 1995, zij het dat in het laatste geval de herziene tekst pas in 1996 werd bekendgemaakt.^[5] Deze bekendmaking van de tekst met vertraging heeft zich herhaald na de herzieningen van 1999 en 2000.^[6] Als de herzieningen van beperkte betekenis zijn, zoals in 1999, is dit een praktische werkwijze. In 2008 ging het weer wat vlotter. Na de wijzigingswet van 27 juni 2008, werd de nieuwe tekst bekend gemaakt bij besluit van 22 augustus 2008, uitgegeven 4 september 2008 (*Staatsblad* 348).

Artikel 141 biedt een voorziening die voor gewone wetgeving niet is voorgeschreven. De wijziging van een gewone wet is voltooid met de publicatie van de wet die aangeeft op welke wijze de bestaande wet wordt gewijzigd. Geconsolideerde versies van alle wetten en andere regelingen zijn tegenwoordig te vinden via www.overheid.nl. Dit betreft echter geen officiële bekendmaking. Alleen de (niet-geconsolideerde) teksten die zijn bekendgemaakt in het *Staatsblad*, de *Staatscourant* en andere vanwege de overheid beschikbaar gestelde publicatiebladen hebben een officieel karakter.

2 VERNUMMERING

De mogelijkheid dat hoofdstukken, paragrafen en artikelen worden vernummerd en verwijzingen dienovereenkomstig kunnen veranderd is een beperktere dan in artikel 138. Artikel 138 opent de mogelijkheid de structuur van de Grondwet en de structurelementen die deze uitdrukken bij wet te wijzigen (waarbij een versterkte meerderheid is vereist). In artikel 141 wordt slechts de mogelijkheid geboden de nummering en verwijzing aan te passen aan de veranderingen die uit de wijziging van de Grondwet voortvloeien. Daarvoor is geen versterkte meerderheid nodig, zelfs geen wet. Het is de rubricering en de aanduiding daarvan die gevolgen kunnen hebben voor de interpretatie van een wettelijke regeling. Te dien aanzien kunnen op grond van artikel 138 voorzieningen worden getroffen. Op grond van artikel 141 kunnen slechts reeds getroffen voorzieningen redactioneel worden gladgestreken.

3 HISTORISCHE VERSIES

Add. art. XII Gw 1887: De Koning is bevoegd den tekst der herziene Grondwet bekend te doen maken en daarbij in de artikelen, welke naar een ander artikel verwijzen, de veranderingen van nummers aan te brengen, welke noodig blijken te zijn.

Add. art. XIII Gw 1922: De tekst der herziene Grondwet wordt door den Koning bekend gemaakt in eene doorlopend genummerde reeks van artikelen, met

inachtneming van de in van Regeeringswege uitgaande stukken gevolgde spelling en met wijziging voor zooveel noodig van de aanhaling daarin van artikelen of gedeelten van artikelen.

Art. 205 Gw 1938: De tekst der herziene Grondwet wordt door den Koning bekend gemaakt, nadat, voor zooveel noodig, de hoofdstukken, de afdeelingen van elk hoofdstuk, en de artikelen doorlopend zijn genummerd en verwijzingen zijn veranderd (art. 206 Gw 1948; art. 213 Gw 1953).

Art. 214 Gw 1956: De tekst der herziene Grondwet wordt door de Koning bekend gemaakt. De hoofdstukken, de afdelingen van elk hoofdstuk en de artikelen kunnen door Hem doorlopend worden genummerd; Hij verandert zo nodig de verwijzingen.

NOTEN

1. Stb. 1983, 15 51.
2. Stb. 1983, 68.
3. Stcrt. 1983, 34a.
4. KB 17 februari 1983, Stb. 1983, 70.
5. Wetten van 10 juli 1995, Stb. 1995, 401- 404; KB van 29 maart 1996, Stb. 1996, 218.
6. Wetten van 25 februari 1999, Stb. 1999, 133 135 (art. 78a en 34 en vervallen additionele artikelen); Rijkswet van 6 oktober 1999, Stb. 1999, 454 (vervallen additionele artikelen); Rijkswet van 22 juni 2000, Stb. 294 (art. 97- 100).

CITEER SUGGESTIE

B.M.J. van der Meulen, Commentaar op artikel 141 van de Grondwet, in: E.M.H. Hirsch Ballin en G. Leenknecht (red.), Artikelsgewijs commentaar op de Grondwet, webeditie 2021 (www.Nederlandrechtsstaat.nl).